

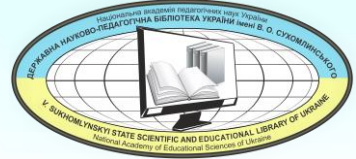
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМ. В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Лариса Березівська,
доктор педагогічних наук,
професор, член-кореспондент
НАПН України, директор
Державної науково-педагогічної
бібліотеки України
ім. В. О. Сухомлинського, Київ,
Україна

Larysa Berezivska,

Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor, Corresponding member of the
NAES of Ukraine, Director of
V. O. Sukhomlynskyi State Scientific
and Educational Library of Ukraine,
Kyiv, Ukraine

ПЕДАГОГІЧНА БІОГРАФІКА ДОБИ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ (1917–1921) КРІЗЬ ПРИЗМУ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ: БІОГРАФІЇ, ТЕКСТИ І КОНТЕКСТИ

PEDAGOGICAL BIOGRAPHY OF UKRAINIAN REVOLUTION PERIOD (1917–1921) AS GROUND AND SOURCE FOR
NATIONAL-PATRIOTIC EDUCATION OF CHILDREN AND YOUTH: DIALOGUE OF GENERATIONS

ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ З ІСТОРІЇ ОСВІТИ З
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«Педагогічна біографіка про національно-патріотичне виховання
дітей і молоді: ідеї, концепції, практики»

Л. Березівська, 2024

МЕТА ДОПОВІДІ

Мета доповіді – актуалізувати біографічну інформацію та висвітлити ідеї відомих українських педагогів і громадських діячів про національно-патріотичне виховання дітей і молоді в добу Української революції (1917 – 1921) як важливого складника сучасної педагогічної біографіки для збереження історичної пам'яті та консолідації українського суспільства.

«коли існує пряма загроза денаціоналізації, втрати державної незалежності та потрапляння у сферу впливу іншої держави, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на посилення національно-патріотичного виховання дітей та молоді – формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей»

Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України (2022)

ПЕДАГОГІЧНА БІОГРАФІКА ЯК НОСІЙ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ

- біографії освітян (життя і діяльність)
- ідеї про національно-патріотичне виховання дітей та молоді

Біографіка як носій національно-патріотичної свідомості, «відігравала в Україні відчутно більшу й набагато важливішу роль, ніж у багатьох країнах з усталеною власною державністю, що мали вільні умови для розвитку національних культур»

Володимир Попик

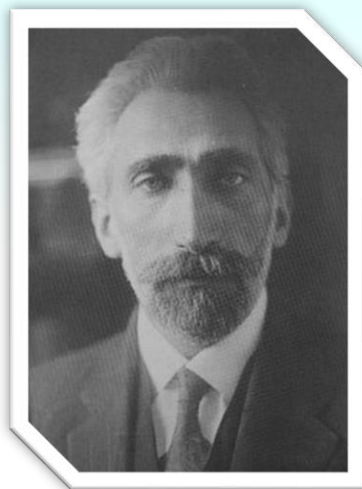
БІОГРАФІЇ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ (1917-1921)

О. Музиченко
1875-1937
(за деякими
даними 1940)

І. Огієнко
(1882-1972)

А. Крушельницький(
1878-1937)

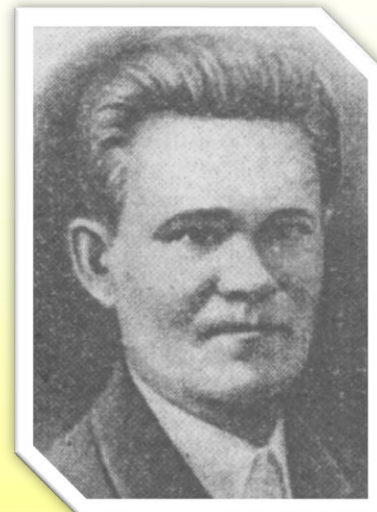
І. Соколянський
(1889-1960)

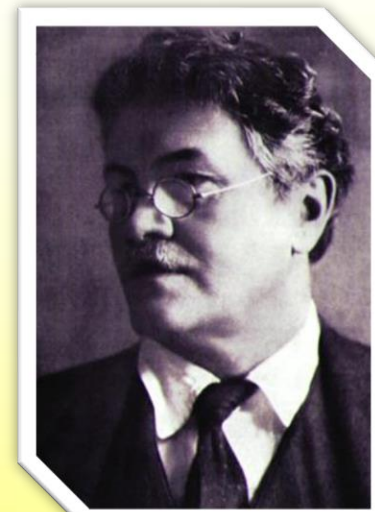
І. Стешенко
(1873-1918)

С. Русова
(1856-1940)

Я. Чепіга
(1875-1938)

П. Холодний
(1875-1930)

ІДЕЇ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ ПРО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

- ❑ **суть понять** «національне виховання», «національно-патріотичне виховання» (любов до України і бажання її захищати, рідне оточення, основа педагогіки, відповідність психології дитини);
- ❑ **мета** (виховання громадянина-патріота України, єднання українського народу); принципи (дитиноцентризм; гуманізм; природовідповідність; культуровідповідність; індивідуальність; національна спрямованість; полікультурність; історична пам'ять та ін.);
- ❑ **засоби національного виховання** (українська школа, українська мова навчання, українознавчі предмети (українська мова і література, історія і географія України); присвячені відомим українським культурним діячам літературно-музичні свята; екскурсії; лекції; гуртки; українські пісня, книга, бібліотека, театр, періодична преса, учнівські організації тощо.
- ❑ *Ці теоретичні набутки впливали на тогочасну політику українських урядів у галузі освіти, але не були реалізовані повною мірою через відомі трагічні причини – поразку Української революції і захоплення російськими більшовиками України.*

ПРАЦІ ПЕДАГОГІВ ПРО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ (1917-1921)

- ❑ Дурдуківський, В. (1918). Матеріали для шкільних ранків і вечірок в пам'ять Тараса Шевченка. Вільна українська школа, 7, 145–156.
- ❑ Іваниця, Г. (1918-1919). На порозі нової школи: (кілька побіжних заміток до реформи школи на Вкраїні). Вільна українська школа, 8-9, 92–99.
- ❑ Клепатський, П. (1918-1919). Дитячі іграшки, їх психологічне і педагогічне значення. Вільна українська школа, 2, 80–87.
- ❑ Крушельницький, А. (1920). Чергові завдання Українського Уряду і громадянства в справі шкільництва. Воля, 1(4), 161–166.
- ❑ Левитський, О. (1918). Про навчання рідної мови в українській початковій школі. Вільна українська школа, 8-9, 201–206.
- ❑ Музиченко, О. (1918-1919с). Реформа школи чи шкільна реформація? Вільна українська школа, 4, 201–207 ; 6-7, 3–10.
- ❑ Невеселий, І. (1918-1919). Для себе й через себе. Вільна українська школа, 2, 73–76.
- ❑ Огієнко, І. (1991). Українська культура: коротка історія культурного життя українського народу: курс, читаний в Українському народному університеті (Репр. відтворення вид. 1918 р.). Київ: Абрис.
- ❑ Русова, С. (1917). Націоналізація школи. Вільна українська школа, 1, 3–7.
- ❑ Соколянський, І. (1917). На педагогічні теми. Вільна українська школа, 1, 7–10.
- ❑ Холодний, П. (1917). Єдина школа. Вільна українська школа, 2, 65–68.
- ❑ Чепіга, Я. (1917). Соціалізація народної освіти. Вільна українська школа, 2, 74–83 та ін.

Л. Березівська, 2024

Всё буде
Україна

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ЯК ПІДГРУНТЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ІДЕЯХ ПЕДАГОГІВ

- ❑ *«...у педагогіці не може бути загальних світових шаблонів, за якими утворюється навчання, виховання, на яких ставиться школа: є один науковий принцип – школа скрізь повинна відповідати психології дітей, їх індивідуальним нахилам і задовольняти місцеві потреби людності»*
- ❑ *«...де тільки народ прокидався, відроджувався від занедбання, з-під утисків, він перш за все утворював свою рідну школу, давав національний напрям вихованню й навчанню...» (С. Русова)*
- ❑ *Народи Англії, Франції, Німеччини стали могутніми завдяки національному або патріотичному вихованню. Висновки І. Невеселого ґрунтувалися на ідеях відомих закордонних педагогів і філософів: Й. Фіхте, Й. Песталоці, Я. Коменський, Ф. Дістервег, П. Наторп. (І. Невеселий)*

БІОГРАФІЇ (ЖИТТЄТВОРЧІСТЬ) УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ 1917-1921 РОКІВ ЯК ЗАСІБ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

- ❑ Біографії (життєтворчість) постатей, які зробили вагомий внесок у збереження української ідентичності і є прикладом для сучасного покоління, мають стати сьогодні засобом національно-патріотичного виховання дітей і молоді через:
- ❑ введення їх до змісту педагогічних дисциплін у структурі професійної підготовки та перепідготовки педагогів; освітнього процесу всіх закладів освіти;
- ❑ відповідні біографічні дослідження і видання історичної довідкової, науково-популярної літератури;
- ❑ проведення науково-практичних, науково-інформаційних і культурно-освітніх заходів;
- ❑ створення цифрових біографічних ресурсів, присвячених пам'яті видатних українських освітян тощо.

ВИСНОВКИ

Нині життя та задуми українських освітян (В. Дурдуківський, Г. Іваниця, А. Крушельницький, О. Музиченко, І. Огієнко, С. Русова, І. Соколянський, І. Стешенко, П. Холодний, Я. Чепіга та ін.) про національно-патріотичне виховання, тобто формування громадянина-патріота незалежної України, маємо всіляко *популяризувати з метою:*

- ☐ реконструкції історичної пам'яті українців,
- ☐ подолання усталених радянських стереотипів,
- ☐ збереження української нації,
- ☐ зміцнення України у світовому, передусім європейському просторі.

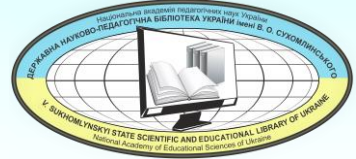
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМ. В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Лариса Березівська,
доктор педагогічних наук,
професор, член-кореспондент
НАПН України, директор
Державної науково-педагогічної
бібліотеки України
ім. В. О. Сухомлинського, Київ,
Україна

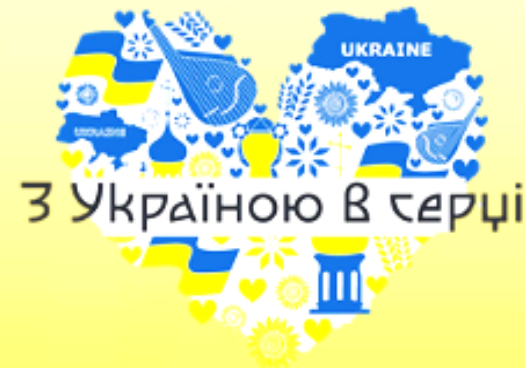
Larysa Berezivska,

Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor, Corresponding member of the
NAES of Ukraine, Director of
V. O. Sukhomlynskyi State Scientific
and Educational Library of Ukraine,
Kyiv, Ukraine

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ З ІСТОРІЇ ОСВІТИ З
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«Педагогічна біографіка про національно-патріотичне виховання
дітей і молоді: ідеї, концепції, практики»

Л. Березівська, 2024